

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foi „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an! Pentru America trei dolari pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

„Na nimica, prinde-o bine”.

„Nesze semmi, fogd meg jóll.”

E o zicătoare ungurească. Și puține zicători oglindesc așa de viu și adevărat firea Maghiarului, ca chiar această zicătoare. Lungile veacuri de împreună viețuire cu ei, ni-au îmbiat atâtea privilegii a ne încredința, că politiciii lor, când să apropie de noi cu făgăduințe că ne vreau binele, că vreau să ne facă și nouă parte de ceva mai bun ca pân'aci, totdeauna, după-ce am încheiat așazicînd tîrgul și ne întind mîna cu »darurile«, o zic ori în taină ori chiar în față: »Na nimica, prinde-o bine!»

Același lucru îl făcură și acum cu tîrguelile pentru o »împăcare« cu Românii. Ne lăsară să ne descoperim de nou sufletul naintea lor, că da, noi am vrea o pace! Dela ei numai atîrnă să se facă aceea ori nu. Ei să deschidă mîna zgîrcită cu care au încuiat numai pentru sine bunătățile și libertățile ce le poate da un stat cetățenilor săi. Și atunci ei răspunseră: Cum să nu! Facem bucuros pace! Uite aci palma, ține. Na nimica, prinde-o bine!

În ședința dela 12 Dec. a dietei din Pesta, ministrul președinte Khuen, răspunzînd la vorbirea dlui deputat Dr. St. C. Pop, care a ridicat învinuire de necredință asupra ministrului în tîrguelile sale cunoscute, — a zis, printre altele:

...Aș dori să dau răspuns liniștitor la una din bănelile dlui deputat (Dr. St. C. Pop), și anume la aceea, că dl deputat a înfățișat în vorbirea dsale politica guvernului de așa, că s'a slobozit la anumite portractări (desbateri, tîrgueli) cu

Românii, pe care i-a făcut să creadă că va fi față de ei drept și cu considerație (ținere în dreaptă seamă); — iar cînd a ajuns lucrul la împlinirea acestei făgădueli, atunci i-a lăsat acolo, întorcîndu-le spatele... cu un cuvînt, *el nu a purces la loc* (corect) față cu ei.

„Această vorbă negreșit trebuie să o rectific (s'o îndreptez) chiar și numai pentru aceea, că nu voiesc să înfățișez statul maghiar în o astfel de lumină, care nu răspunde adevărului, dar nu răspunde nici acelei politice, pe care vom să o îndeplinim față de naționalități (neamurile nemaghiare din țară).

„Iar acea politică și azi e tot aceea, care a fost cînd am avut fericirea a mă întîlni mai întîi cu bărbați conducători politici români și a discuta cu ei unele altele, ce ar sluji spre liniștirea lor.

„Aceste pertractări și schimburi de păreri au avut loc de mai multe ori între noi, și și azi sunt aplicat la urmarea lor, dar tot între hotarele acelea, care sunt cele mai drepte pe lîngă păstrarea intereselor statului național maghiar“...

Frunză verde calule, pri-cepe-te malule!

Na nimica, ține-o bine! Iacă tot înțelesul răspunsului de țigancă dătătoare de noroc, pe care îl dă ministrul Khuen.

Și el, ca și toți înaintașii săi, îți făgăduiește frunză verde și vale de lapte, pe lîngă dealul de mămăligă, dar nu uită a adauge: *intrucît o îngăduie asta statul maghiar!* Iar cînd vrei să bagi și tu lingura în părăul cu lapte, îți zice: »Nu să poate. Nu iartă interesele statului!«

Dela acești oameni nu avem să cerem, făcînd atîrnător de bunăvoința lor, nimic, ci să muncim, să ne întărim în toate privințele, și atunci ne vom zmulge noi aceea ce ni-să cuvînel!

Altfel cu ei n'o scoți la cale!

Ce-a zis dl Dr. Mihu

încă la 1902?

În răspunsurile pe care le-a dat redactorului „Tribunei” cînd l'a ceretat la Vînera și i-a cerut lămuriri privitor la încercările unei împăcări a Românilor cu Ungurii, — dl Dr. Mihu a spus (vezi Nr. 48 al „Libertății”) că dsa și-a desvoit de altfel părerile dsale politice în o scrisoare tipărită în „Libertatea” din 1902.

Fiindcă părerile dsale de atunci dl Dr. Mihu le amînțește azi ca un semn că ține la ele și azi ca și atunci, — nu va fi fără interes și fără folos, să tipărim aci de nou cele scrise de dl Dr. Mihu în No. 12 dela 8 Martie 1902 al „Libertății”. Dsa zice:

„După mine, dacă este vorbă a începe o mișcare politică, cu oarecare sorți de izbîndă, întîiul lucru ce se cere este: o revizuire, o schimbare a programei din 1881, potrivită împrejurărilor de astăzi. Ținînd samă de întîmplările petrecute, de stările de azi, mai întîi de toate cererile de drept public, cuprinse în punctele 1 și 9 a programei, adevă chestiunea Autonomiei Transilvaniei și revenirea asupra pactului 1867, trebuiesc lăsate afară din programă, avînd a ne pune într-o parte pe temeiul legilor în ființă. Căci aceste cereri pot fi foarte frumoase, pot fi foarte bune, ele însă sunt și vor rămînea dorințe ideale, a căror împlinire trece peste puterile, pe cari noi le avem și cari sunt urmarea naturală a trecutului nostru vitreg.

Eu așa sunt încredințat, că noi din ale noastre puteri, nicicînd nu vom putea intrupa aceste cerințe a programei din 1881, mai ales astăzi nu, dat fiind, că Ungaria de astăzi nu mai este Ungaria dela 1867, un lucru pe care l'a recunoscut mai zilele trecute în dieta din Viena, chiar și ministrul-președinte Dr. Koerber.

În această privință nu face nici o diferență, ori se va ținea și mai departe la rezistența pasivă, ori se va trece la activitate față de dietă, căci sffraitul tot zero (nimic) va rămînea.

Iar' a mai crede și astăzi, după toate cele petrecute, la întervenirea Coroanei, a triplei alianțe sau mai știu eu a căror puteri europene,

în folosul cererilor noastre de drept public, a nădăjdui în această privință, cum aș zice, la ajutor străin de noi, este după a mea părere, mai mult decît o copilărie politică.

Să încetăm dară a stăru pentru lucruri peste putință și să ne facem sama cu o politică mai reală, care ne făgăduiește mai bune roade!

Știu eu bine, că, scoase fiind cererile de drept public din programă, și punîndu-ne pe temeiul legilor în ființă, dar stînd noi cu mîinile încrucișate, încă nu ne vor zbura porumbii fripiți în gură! Este însă peste îndoială, că în asemenea caz, starea partidului și mai ales putința unei lupte serioase și bărbătească, se va îmbunătăți în mare măsură, znume:

În chipul acesta se va lua o armă puternică din mîna acelor, cari au deosebit interes a ne arăta în ochii Domnitorului și a lumii, ca dușmani ai patriei, ceea ce și pînă acum ne-a pricinuit grele și amar simțite pagube naționale.

Mergerea împreună în lupta națională a tuturor naționalităților din patrie, va înceta a rămînea o vorbă goală, de sine fiind dată putința mergerii mîna în mîna, într-o elup-tarea celorlalte cereri a programei, un lucru asupra însemnătății căruia, cred că nu este lipsă a stăru indeosebi. Fiind cererile noastre din programă întemeiate pe legile țării și cerute prin duhul vremii și al înaintării, cu timpul chiar și dintre Maghiari se vor afla oameni cu minte și inimă pentru binele țării, cari, după-ce se vor fi încredințat despre sinceritatea scopurilor noastre, vor trebui să îngăduie și trebuința împlinirii cererilor noastre legale, pentrucă ori cît s'ar preface, totuși bine o știu și ei aceea, că patria noastră comună numai atunci va fi tare și numai atunci va putea înainta faptic, dacă naționalitățile vor fi împăcate și cu drag vor da mîna de ajutor, la întărirea și înflorirea ei!

Toate aceste roade însă, precum am zis și mai înainte, numai așa vor putea fi ajunse, dacă nu vom

sta cu minile încrucișate privind mersul lucrurilor cu o lăsară în mâna sortii, ci vom munci și lupta cu bărbăția și mintea coaptă recerută, înmulțindu-ne puterile pe care le avem astăzi.

În acest fel, află eu trebuințicioasă întregirea programei din 1881 în două direcțiuni, anume:

Programul trebuie întregit cu cereri social-politice, agrare (țărănești) și economice, de cele pentru care luptă astăzi întreg apusul cult, și cari sunt tot atâtea cerințe, chemate a asigura bunăstarea și înaintarea celor mici, marea majoritate din care se formează partidul nostru.

Lupte politice fără însuflețire de cauză, nu se pot da!

Iar noi numai atunci vom putea însufleți poporul nostru, când i-vom vorbi la înțelesul lui.

Ce urmare ar avea în această privință, dacă, pe lângă scoaterea la iveală a bunurilor ideale, cum sunt limba și naționalitatea, s'ar putea adăuga, că programa noastră mai cere:

a) scutirea unui minim de avere de sub dare, de sub execuție și vindere;

b) scăderea serviciului militar la 2 ani;

c) darea progresivă;

d) ajutorarea lucrătorilor la timp de nevoie, etc. — cred că nu trebuie arătat mai pe larg. Mă mărginesc dară a spune, că pe această cale ne-am apropiat mai ușor de inima popoului, am trezi în el atragere față de cauză, și i-am întări simțirea sa națională, — tot atâtea lucruri de cea mai mare însemnătate pentru viitorul nostru mai bun.

În urmă nu poate lipsi din programă dorința viuă a membrilor sei, a sprijini în mare măsură și cu mai mult interes:

a) biserica noastră națională și școlile noastre confesionale, fortărețe nebiruite a naționalității noastre;

b) așezămintele noastre culturale și economice;

c) rodurile noastre literare și mai ales ziaristica (foile) noastre, destul de modeste;

d) viața socială română peste tot.

Fiind programa astfel satorită și punându-ne cu toții la lucru așa precum se cere, întruparea cerințelor din programă, poate întârzia un timp oare-care, pentru-că atrăne și dela puteri străine, cărora avem a ne impune.

În ce privește însă cererile naționale culturale, arătate în urmă, întruparea acestora nu atrăne decât dela hărnicia și însuflețirea noastră! Și nu suferă îndoială, că dacă în această privință ne-am pune la lucru bărbătesc, în scurt timp am putea face minuni, și am sili pe contrarii nostri, cari cugetă la puțința desnaționalizării noastre, a striga: „Lasciate ogni speranza!“, (Părăsiți ori-ce nădejde!), tocmai precum a strigat mai de curând în o adunare a Nemților din Boemia,

capul acelora Dr. Eppinger, care a spus în anzul adunării, cu Cehii, slabi la începutul veacului trecut, prin cultivarea limbei, literaturii și așezămintelor lor culturale, astăzi s'au întărit în așa măsură, încât nu se mai poate gândi la puțința germanizării lor, și deci — trebuie căutată calea ce duce la împăcarea cererilor lor naționale!

Cu acestea sfîrșesc epistola mea cu aceea, că, picați odată la înțelegere asupra programei partidului însuși, după cea mai bună a mea credință, întrebările de organizare de partid și de tactică, cum sunt pasivitatea și activitatea, nu vor mai întâmpina greutate de neînvinș.

Terminînd, te rog a nu-mi lua în nume de rău părerile mele, chiar dacă ceva nu ți-ar plăcea din ele, căci ori-cum vor fi, au vrednicia a fi isverite din deplină bunăcredință și din interes curat, apoi mai cugetă și la aceea, că oamenii nu pot fi și întotdeauna de o părere.

Dr. Ioan Mihu.

Dacă onorata pressă română, n'ar fi așa de colosal de ocupată cu — mizerabile, ba chiar năroade certe, banuelli, hîrkell scîrboase, — ar avea, uite, în articolul dlui Dr. Mihu, un bun material pentru o discuție serioasă, că aproape tot ce dl Dr. Mihu spunea la 1902, e și azi tot așa de actual ca și atunci.

N'avem nădejde însă să vedem această discuție. Foile noastre „mari“ sunt azi aprinse, ca niște mahalagioaice bete, la ceartă între sine, spre scandalizarea lumii și pustiire în inimile românești.

Minți înțeleghătoare.

Ca un răsunset, par'că la articolul nostru din numărul trecut, în care, sub acest titlu, arătam felul frumos cum unii domni (ca dnii advocați Dr. Morar din Uioara, dl Dr. Olariu din Petoșeni, ca un domn nenumit din Brașov, și alții), așa își înțeleg datorința față de popor, că abonează din al lor zeci de foi și le împart între cetitori prin sate, ca să-i facă a îndrăgi cartea românească și sufletul românesc ce răsufală din aceste foi, — ca un răsunset par'că la acel articol, primim azi dela cassa de economii „Ucia-Mare“ din Ucea-de-sus (com. Făgărașului) 8 abonamente pentru 8 oameni buni ai băncii, din loc și din jur, cu îndrumarea, că ei să le dea și altor cetitori din comună, stăruind pe lângă ei a intra în șirul abonaților la aceste foi bine îngrijite pentru popor.

Aducem mulțumită onoratei direcțiuni a băncii „Ucia Mare“ pentru hotărîrea sa cuminte, și pe cei 8 cetitori noi ai nostri, cari vor primi un an de zile foile noastre din bunăvoința băncii, li rugăm a nu uita de chemarea ce banca li-o dă: a fi răspînditori cetitului românesc în jurul lor în comunele lor și peste tot locul!

Pe aiurea și pe la noi.

— Alegerile din Anglia. —

S'a sfîrșit marea luptă de alegeri din Anglia. Cetitorilor nostri le e cunoscut de ce s'au făcut alegeri nouă în Anglia: pentru-că guvernul englez ajunsese în stare strîmtoară de a nu mai avea o așa majoritate în dietă (număr mai mare de deputați) cît să poată trece cu siguranță legile ce le dorește!

Adecă, mă rog, guvernul englez a fost silit a risipi dieta tocmai pentru năcazul pentru care la noi în Ungaria s'a risipit rîndul trecut dieta; pentru-că nu avea partid destul de tare cu care s'o stăpînească.

Atunci a zis: Țară, hai iară la vot. Și dă-mi altă dietă, cu care doar mă fericesc, că cu asta nu merge.

Ce a făcut „luminata“ țară Ungaria? S'a îmbătat odată zdăvăn și în starea asta a întors partidele cu picioarele în sus: Pe cei de sus i-a izbit odată de pămînt, pe cei ce nici nu erau, (munkapárt-ul), i-a făcut să izvorească ca din pămînt și să se urce sus, sus, peste ceialalt!

Nici urmă de o statornicie, de o înțelegere bărbătescă a rostului dietei și a partidelor din ea! „Au zis alți domni, nu tot cei de ieri, să le dăm alt fel de oameni, — fie, iacă le dăm!“, a zis grosul alegătorilor beți și dobitociți.

Acea însă ce s'a petrecut zilele astea în Anglia, ne face mai mult ca ori și ce alte vorbe frumos sunătoare, să ne rușinăm cînd ne cercăm să ne asemănăm cu popoare luminate, înaintate, cum e și cel englezesc.

Și în Anglia guvernul a zis țării: Hai iară la vot, și vezi de-mi dă alt rînd de oameni doar mai de înțelegere pentru mine, că cu ăștia n'o scot la cale.

Și a venit țara la vot. Dar știți cum și-a dat votul? Așa, că cele două partide mari și tari ce-și stau față în față în dietă, au ieșit din alegeri tot așa de tari, și aproape cu tot aceeași cumpănă, pe care o aveau mai înainte! Partidul liberal englezesc a cîștigat biruința în 189 cercuri, cel zis unionist în 228, celelalte în mai puțin (35, 57, 6). Nici unul din cele două partide mari și hotărîtoare, cu rădăcini adînci în popor, nu a dat cu nimis napoi, ci amîndouă au chiar sporit: cel liberal cu 18 deputați noi, — adecă aproape unul cît iar celalalt cu 2 deputați noi, altul au sporit, cîștigînd dela partide mai slăbuțe ici-colea cite un cerc.

Ce ne vădește acest lucru? Că alegătorul în Anglia, nu e simplă mătăhală de pae, nici berbec prost pe care îl împinge dela spate cu bita notarășul ori solgăbirăul, — ci e om, e bărbat cu știre despre dreptul său și cu pricepere pentru cererile partidului de care să ține! Și la acele cereri el nu ține pentru o glăjuță de rachie, ci pentru-că e pătruns în sufletul seu de bunăstarea și dreptatea acelor cereri! Și tocmai pentru aceea el nu poate fi împins ca un animal bleg din un partid în altul. Că el nu e un nepriceput, ci un soldat luminat și însuflețit al partidului de care să ține!

De aceea alegerile engleze nu s'a sfîrșit cu stîrpierea de pe fața pămîntului a unuia din partidele din dieta de mai înainte, cum s'a întimplat la noi prin o simplă beție țapănă, — ci scoaseră aceleași partide aproape în aceeași măsură, ba încă întărite!

Aci zicem și noi că alegătorii sunt alegători! Și ne rușinăm cînd ne gîndim ce fu și ce să văzu la alegerile trecute la noi. Cum ne-o fi judecînd acea lume luminată, după cite-o alegere beată, cum fu cea trecută?!

Dela

„Reuniunea propriet. de vite“
din Orăștie.

Pe Dumineca trecută, la Buteni (comit. Aradului) a fost pusă la cale ținerea unei adunări populare economice, în scopul de a face cunoscută și popoului nostru econom de acolo, precum și celor din jur cari ar veni la adunare, însemnătatea asigurării contra pagubelor în vite.

Di Director al „Reuniunii proprietarilor de vite“ dela Orăștie, V. C. Osvadă, a fost poștit cu stăruință de conchemătorii adunării populare, să meargă să deslușească însuși popoului alcătuirea Reuniunii și foloasele ei. Dl Osvadă n'a întârziat a răspunde chemării mergînd însuși și luînd cu dsa și pe contabilul reuniunii dl Teod. Vulpe. Așa apoi, Dumineca trecută, s'a putut ținea prelegerea.

Publicul din Buteni și jur, adunat în număr de peste 300, în frunte cu dnii: pâr. Cosma, Dr. Grozda, adv. Peneș, cont. la „Codrul“ și dl Căcinea, a ascultat cu mult interes cuvintele calde și pline de învățături ale vorbitorilor.

Pâr. Cosma a prezintat adunării pe dl direct. V. C. Osvadă și pe dl Vulpe, și a poștit pe cei de față să dea ascultare celor ce li-să vor spune.

Dl V. C. Osvadă vorbește cu multă dragoste și căldură despre însemnătatea tovărășiilor ca singurul mijloc prin care să

mai poate scoate poporul nostru din starea lui rămasă napoi. — Dl Vulpe arată pe scurt că legile țării ne-au ridicat jugul de jobagi de pe spate, iar noi, din lipsa de știință în cele economice, — am luat din nou jugul iobăgiei economice, de care numai prin închegarea în tovărășii ne putem mântui. Arată apoi cari sunt Statutele Reuniunii proprietarilor de vite dela Orăștie.

Dl director V. C. Osvadă mai vorbește despre chipul și modul cum ar putea forma acest centru și jurul lui, un grup al Reuniunii dela Orăștie, și explică pe larg și cu exemple din viață, unele puncte din statutele Reuniunii.

De încheiere vorbește dnii: Dr. Grozda adv. și dl Stefan Peneș contabil la „Codrul” din Buteni, mulțumind conferențiarilor pentru că au venit în mijlocul lor, aduc apoi laude dlui director V. Osvadă, care fără privire la jertfe materiale și sanitare, a luat toiagul apostoliei acesteia economice, colindând toate părțile țării locuite de Români, ca să ridice pe această cale bunăstarea bietului nostru popor, să li pazască, prin asigurare, avutul pus în vite, să-i încheie prin asta pe toți Românii într'un mănunchiu mare economic, păstrător de avere națională!

Și spun că poate fi mîngăiat dl Osvadă că își vede visul cu ochii și-l asigură de neclintita lor încredere și că staturile dsale și aici vor aducea roadele binefăcătoare.

Dee Dzeu să-i vedem acum pe lucru pe frații dela Buteni și jur, formînd ei chiagul unui nou despărțămînt brav al Reuniunii pentru asigurarea poporului contra pagubelor în vite.

Din România

În România sunt două partide mai mari, chemate a cîrmul treburile statului: partidul liberal și cel conservator. Numărînd și unul și altul mulți și însemnați bărbați politici în sinul său, — s'a făcut aproape obiceiul, că cele două partide să se schimbe unul pe altul în conducerea frînelor țării, tot cam la 4 ani, — pe cît să alege și dieta. Așa că, de-o bună vreme, țara e condusă 4 ani de partidul liberal, 4 de cel conservator. De pe vremea marelui Brătian, partidele n'au stat mai mult la putere.

Acum iar e Țara în preajmă a-și schimba ocîrmuitorii politici. Guvernul liberal e vorbă că să va retrage în curînd, lăsînd să vie la putere celalalt partid.

Lucrul s'ar părea ciudat. Dar el e și bun. Fiecare partid, știînd că nu stă pe veci la putere, ci îl urmează celalalt, care îi cercetează toți pașii pe care i-a făcut până a stat la putere, să silește să fie foarte corect, cinstit, și să facă ceva bun pentru țară și popor, ca, mergînd în „opozitie”, să aibă cu ce să fâll din zilele guvernării sale.

De aceea să va întîmpla în România în curînd iar schimbare de guvern.

Judecătoria de femei.

În SanFrancisco (America) zilele ceasta a avut întîiele pertractări cea dintîi judecătoria de femei. Această judecătoria are menirea de a împăca și de-a face dreptate numai chiar între cei căsătoriți, adică între bărbat și nevestă. La întîia pertractare s'a desbătut pîra unei femei despărțite, împotriva fostului ei bărbat, de oare-ce acesta nu prea voia să-i deie ei la timp sumele de bani pe care fusese de mai nainte, la procesul de divorț, judecat a le da nevestei de care s'a despărțit.

Femeile judecătore, s'au năpustit asupra bărbatului, care era singurul bărbat în toată judecătoria. L'au făcut pe bietul om să plătească îndată banii încă înainte, pentru nevestă, apoi președintele, o fată zdravănă cu ochii negri ca cărbunele, încruntîndu-se, ca să arete mai serioasă cînd a rostit judecata, a vorbit peste 2 ore despre bărbați, dovedindu-se din răspuneri, împotriva lor.

Din străinătate.

Răzmiriță în Brazilia.

Pe cît e rotogolul pămîntului, aproape nu este zi, ca să nu fie ori colo, ori dincolo, încăerări sîngeroase între oameni: ori un popor să războiește cu alt popor, cu care îi e teamă că nu încapă lingă olaltă să sugă vîlaga pămîntului, ori apoi un rînd de oameni nemulțumiți cu rînduiele țării, să ridice cu arme asupra rîndului de oameni dela putere.

În timpul de față în Brazilia (stat cu formă de conducere republicană în America de Miază-zi), e tulburare. Soldații de marină (de pe corăbii) sunt nemulțumiți cu soarta, și s'au răzvrătit pe mai multe corăbii, — ba și tunarii din o cetate dela țarmul de mare.

În noaptea de 9 spre 10 Decembrie marinarii (soldații de corăbii) din casarma de marină de pe insula Das Cobras, s'au răscolat, s'au dus de noapte pe corăbii, s'au retras cu ele în largul apelor și de dimineața dela 5 ore îndreptînd tunurile de corăbii asupra casarmei, au început a o scuipa cu foc! — ei din casarmă s'au dat învinși.

În o fortăreață (întăritură) de pe țarmul mării, s'au răscolat tunarii fortăreței. La asta comanda militară a inzulei a răspuns trimițînd de grab o corabie de războiu, care să bombardeze din tunuri fortăreața.

Știrile din 12 Dec. spun, că tunurile din cetățile de pe țarmul mării, precum și două vase de războiu, aruncă nelncetat gloanțe asupra inzulei cu răscolății, și aceia răspund focului cu foc!

Abia după amiază, răscolății au cerut pauză de foc (armistițiu), ca să-și poată duce răniții.

Lupta lor a suferit apoi înfrîngere de tot. Mai mult de 200 din ei au căzut în luptă.

Noaptea mulți din ei au încercat să fugă, dar parte mare au fost prinși de trupele guvernului.

*

Tulburarea Beduinilor.

În Turcia din Azia încă sunt tulburări sîngeroase: Guvernul a dat porunca să se facă numărarea poporului. Beduinii, o seminție mai sălbatecă și greu de ținut în frîu, s'au răzvrătit asupra slujbașilor trimiși pentru îndeplinirea numărării; ba au trecut dela asta a face revoluție mare contra deregătorilor. Mai nou au atacat orașul Hotvan și au ucis pe soldații aflați în el și ca la o sută de ereștini, precum și pe deregătorii trimiși pentru numărare.

Un sat pus sub execuție.

— Ca numai în țară la noi. —

În comitatul Zala (Ungaria) comuna Bak e ținută în o deosebită ațîtare și aprindere de câteva zile. Că a ajuns, mă rog dumneavoastră, nici mai mult nici mai puțin, satul însuși sub execuție. Bineînțelele de dragul bunilor de slujbași.

Deși, nainte cu cîteva ani, satul s'a împotrivit, scaunul notarial li s'a mutat în comuna vecină și aceea apoi a hotărît că face cancelarie notarială, cu bani scumpi. Cei din Bak au spus că dacă vecinii lor voesc, facă casă notarului, dar ei nu ajută la facerea ei. Aș. Hotărîrea satului n'a luat-o nime în samă. Doar notarul a știut întreveni la comitat, ca acolo un om doi să nimicească voința poporului din comună și să o oblige și peste voia ei a-și băga mîna în buzunar și a cheltui pentru palatul domnului notares.

Dar oamenii au zis: Plătească cine țî-a făgăduit, noi nu-ți dăm!

Acum a pornit zbirul cu execuție asupra satului întreg. Săptămîna trecută s'a luat prin sat, în soțit de gendarmi, să cuprindă pe la oameni unele altele, pe cari ca mîne să le liciteze pentru a plăti cheltuelile cu casa notarială.

Oamenii însă s'au pus împotriva: Și-au încuiat și proptit și întepenit porțile, ușile caselor, cum au știut ei mai bine, împedcînd intrarea jucătorilor. Dar oamenii „puterii” își făceau drum cu sîla.

La o casă, femeea văzînd că i-să bagă în curte și'n casă cu puterea, a sărit la gendarm cu gura (gazetele domnești din Pesta spun că chiar a vrut să-i iee pușca Creadă cine poate). Gendarmul, zice gazeta nemeșese, a voit s'o îndepărteze dela sine pe femeea (ne putem închipui cum a voit „s'o îndepărteze”...! coala cu patul puștii în foale ori în spatel), — atunci

bărbatul a sărit să-și apere femeea, dar gendarmul nici una nici două: dă cu baioneta în nenorocitul soț și îndată l'a străpuns ca pe un miel și l'a culcat la pămînt!

Și foile nemeșesti din Pesta arată pe gendarm ca pe un miel nevinovat, ce a fost silit a-și păta alba lui lînă curată, cu sînge, din vina unor lupi sălbateci, ca o femeea și soțul ei, cari au venit spre el cu — mîna goală!..

Un ordin ciudat.

Nici până în zi de azi nu s'au putut prinde încă mișei, cari au băgat în groază pe bieții oameni din Șimleul-Silvaniei, prin aceea că aproape în fiecare seară puneau foc ori într'o parte ori într'alta a orașului. Focuri după-cum să spune — au mai fost și acum de curînd în vre-o cîteva seri, pe lîngă toată paza bună. Zilele acestea căpitanul de poliție de-acolo, năcăjit și el de obrăznicia mișeilor, dar mai ales de neîmbînda lui și a gardei sale întru căutarea și găsirea celor ce aprind, a dat un ordin ciudat în felul său, despre aceea cum s'ar putea prinde făptuitorii. Ordinul zice între altele: „Ca să se poată afla că cine ne aprinde, de oare-ce orașul e plin de gendarmi și polițiști, fiecare locuitor al orașului e dator a-și încuia poarta îndată ce înse-rează, ear pe stradă nu e iertat a umbla sara altcum, decît avînd lămpaș în mână, căci cine nu va avea lămpaș, ușor să poate întîmpla să fie bănuț de aprinzător și va păți-o prost atît cu gendarmii, cît și cu oamenii infuriați ce 'și păzesc căsile.”

Cuminte ordin. Dar de ce adecă trebuie să se închidă oamenii din-naintea celor ce dau foc, cît ce înse-rează, și pentru-ce e de lipsă să umble oamenii pe uliți cu lămpașe? Doar cel ce aprinde să simte mai bine, mai acasă în stradă pustie, fără oameni, decît în cea pe care sunt mulți trecători; și apoi nici nu îi pare lui rău dacă cutare trecător cu lămpaș îi dă încă de departe de știre prin lumina lămpașului, că: grijă, mă de colo, care aprinzi, că iac'acuma vin, și de nu te-i feri din cale-mi, te-oi prinde!

Ori doară de groaza baionetelor, de groaza impenașilor, a gendarmilor, ca să nu fie străpuși locuitorii, a fi dat căpitanul ordinul? Să prea poate. Căci cu ei nu poți glumi. Ce li lor o viață de om? Îi cunoaștem și noi, îi cunoaștem... Dar povestea cu lămpașele alea, e din cale afară șoadă. De ce nu pune căpitanul da poliție din Șimleul-Silvaniei lămpașe pe uliți și pe căsi, de ce o fi punînd el pe oameni? Cu alte cuvinte: de ce luminează trecătorii, și nu străzile?

Renumitul

CALENDARUL „MINERVEI”

dela București, pe 1911, să află de vânzare la „Librăria Națională” din Orăștie. Preț 1 cor. 25 fil. și 45 fil. de porto.

Ce-i doare pe dumnealor.

Un patriot sfătos, Barna Endre, scriind în „Budapesti Hir-lap“ despre pășiria P. S. Sale dlui Episcop Dr. Hosszu în delegațiuni (dieta împărăției) întru apărarea Românilor de bănuelile, că ei n'ar fi cetățeni așa de credincioși țării acesteia ca ori-care alții, — spune printre altele, că: — Dacă Românii nu să doresc spre alte hotare (spre România mi-te), atunci:

ce înțeles are, că Românii să rinduesc în cele economice tot mai mult de sine stătător, neatirnători, nemestecați, încît aproape n'au nici o legătură cu viața economică maghiară a țării?;

ce înțeles are că să feresc așa de societatea maghiară, și formează ei de ei societate deosebită românească?;

ce scop are că formează o țesătură de însoțiri economice deosebite, tovărășii, ca cele din România și cer ca în acelea să nu primească străini (înțelege Maghiarii), ci acelea să fie cu totul neatirnătoare de așezăminte de același fel ale maghiarilor, cum e de pildă Országos központi hitelszövetkezet?;

și ce scop are căutarea de legături politice așa de aproape, cu România?, — și altele.

Din întrebările de mai sus, Românul înțelept poate înțelege îndată, ce e bine și ce e rău pentru neamul nostru în această patrie.

Tot aceea ce el ne bagă de vină, că facem cum facem, e semn că e bine cum o facem!, și tot ce el dorește să facem altfel decum facem azi, e sămna că ar fi rău de am face-o.

Căci ce ne cere domnul Barna? Să nu ne mai facem noi băncile noastre deosebite, ci să ne băgăm banii în acțiunile băncilor lor ungurești, c'atunci dăm dovadă de „patrioți“ buni, ce nu ne dorim rupți de ei...; să nu ne mai facem tovărășii economice de sine, ci să ne băgăm cu toții în Centralele lor și noi să fim numai roțile pe care lunecă bine treburile acestor Centrale; etc. Înțeleg oare ceva din asta acei Români decolo și de dincolo, cari să bagă cu capu'n gardul „Szövetkezetelor“ (tovărășiilor) de tot felul dela Pesta, sau în tot felul de tovărășii cu așezăminte evreo-maghiare? Văd ei că prin asta lucră pe placul celor de-o gîndire cu Barna Endre, dar nu spre neatirnarea și spre deplinul bine al poporului român?

Și mai cere Barna ca nici în cele sociale (a atingerii și a petrecerii unii cu alții), să nu ne mai osebim de ei, să nu mai

facem noi petreceri deosebite, concerte de arte deosebite, ci să ne ducem numai la ale lor, că ei ar face bucuros și mai multe ca azi, ca să ne ajungă și nouă!

În deosebi însă să vede că i-e spine în ochi, că și noi Românii începem să facem tot felul de *tovărășii economice*: pentru asigurarea vitelor, pentru cumpărări, ori arindări de pămînturi, de bucate, și altele, — cari toate fac, ca banul poporului, învîrtindu-se prin ele, să rămînă tot aci în popor, tot între ai noștri. Și asta patriotului nu-i place, asta, după capul lui, în-samnă că vrei să te rupi de țară și să te alături — la România! Ba în-samnă că vrem să rămînem și noi macar în parte domni peste bunul nostru, și că dacă dela ceva întreprinderi picură ceva venit curat, acela să fie tot al nostru și să hotărîm noi peste el! Numai atîta în-samnă. Și nu mai mult. Dar acest „atîta“ e mult și ne va ajuta a ne zmulge din robia economică și a nu mai umfla prostetele pungile streine cu tot avutul nostru.

Înțelegeți, Români, chiar din tînguirea acestui patriot, că e bine, e tot mai bine, a ne rîndi munca noastră economică pe temei deosebit, național. Că asta în-samnă *întărire națională* spre care trebuie să tindem cu toții și să ni-o dorim cu toții!

De-ale Americiei.

Sporirea locuitorilor în Statele-Unite ale Americiei, să face în măsură acuși îngrijitoare pentru înseși acele State. S'a făcut numărarea de nou a populațiunii, și s'a aflat, că numărul locuitorilor din 1900 a crescut în cești din urmă 10 ani cu 20 la sută. De unde în 1900 Statele-Unite aveau 75-76 milioane locuitori, azi are aproape 94 milioane! Dacă merge tot așa, în 20-30 ani întrec în țarie pe Rusia.

Ca cetitorii noștri să înțeleagă de ce ne pare așa mare acest număr de locuitori ai numitelor State, vom spune pe scurt istoria lor. Mergem napoi, prin vremuri cu numai 120 ani.

Înainte de asta cu 120 ani, în 1790 în aceste State abia să aflau 4 milioane de locuitori. De aci încolo au început a să abate tot mai multă lume spre hotarele largi și goale ale Americiei. Că totdeauna furnică oamenii pe fața pămîntului căutîndu-și norocul până departe-depart. Și în căutarea asta de noroc, mulți îl vedeau găsit pe pămîntul Americiei. Și iacă cam în ce măsură s'au oprit cei ce rătăcind prin lume dădeau peste aceste locuri.

Dela 1820-1840, așadar în 20 ani, s'au oprit aci 743.000 de oameni, adică cam 37.000 pe fiecare an.

Dela 1840-50 1 milion și 700.000, adică cam 172 mii pe an.

Dela 1850-60 cîte 200 mii pe an, dela 1860-70 cîte 247 mii pe an, dela 1870-80 cîte 390 mii, pe an, dela 1880-90 cîte 524 mii, pe an! Iar după asta și mai mult.

Așa că, din cele 4 milioane dela 1790, în o sută de ani s'au făcut 63 milioane!

În ceialalți 10 ani următori, creșterea e de peste un milion și 300 mii pe an: la 1900 erau deja 76 milioane, iar acum după alți 10 ani sunt 93.000, sau o creștere de cîte aproape 2 milioane pe an!

Nu e fără interes a ști, că cine a simțit mai întîi, că acest pămînt e pămîntul făgăduinței pentru multă lume săracă: Cine s'o afle asta întîi, ca isteții Englezi, cei de-a căror urmă dai peste fața a tot pămîntul! De aceea îi și aflăm pe ei mai număroși ca pe ori-care alt neam printre cei duși în America, și ajung a da pecete englezescă întregului stat. Dela 1820-1890 s'au așezat în America 7 milioane de Englezi, apoi 5 milioane de Nemți, și ceialalți tot fel de neamuri în număr mai mic ca al acestora.

În timpul din urmă apoi par'că Ungaria stă să întrecă pe toate celelalte state în trimiterea de valuri de popor spre America. (Mai știi de nu o fi vrînd să o maghiarizeze pe ea, după ce acest meșteșug patriotic aci acasă nu merge așa bine).

Sunt în America nu numai tot felul de neamuri, ci și tot felul de piei: albi, negri, arămii (Chinezi, japonezi). Anume cam 70 milioane albi, 10 milioane negri, iar ceialalți vițele cu piele galbină.

Grozăveniile iernii, în Rusia.

Aflîndu-să mai spre miez-noapte, spre capătul cel mai rece al pămîntului, Rusia are parte de ierni, mult mai lungi și mai grele ca iernile de pe la noi. Uneori iarna în Rusia e o groază!

Despre iarnă de acest fel să scrie acum din unele părți ale uriașei Împărății rusești. Mai ales spre Răsărit dela Marea Caspică ci-că să văd minuni groznică ale iernii grele:

Pe linia ferată, ce duce spre Marea Caspică, 20 de trenuri de poavoară stau înghețate pe șine prin stații și nu le mai poate mișca nici arhangelu de pe loc! Unele din ele sunt cu totul coperite sub zăpadă. Cîteva trenuri de persoane sau oprit și ele în loc și de zile întregi nu mai pot pleca nainte.

Lucrătorii nu mai vreau să prindă lucru de-a desgroza liniile și a face cale trenurilor, că nu au haine destul de calde. Că de ar pune atîtea haine cît să le fie destul, nu s'ar mai putea mișca în ele! Le îngheață așazicînd răsuful în gură, cum ies pe afară.

În cercurile Perovski și Kazinski, au înghețat o sută de oameni.

Pe puste gerul e de 35 grade!

Îndeosebi jalnică e soarta biștelor oamni *nomasi* (cari n'au casă stătătoare, ci să mută din loc în loc, trăind în corturi și colibi, ca la noi țiganii corturari). Pe unde au trecut cetele de ei, peste tot locul azi dai de trupuri țapene de oameni și de animale înghețate! De-l tragi de-o mână ori de un picior, — troznește și să rupe ca o cracă de lemn uscat.

MANGRA

Iar este azi de veste și poveste călugărul ce s'a făcut nevrednic de pomenirea cu bine a poporului român. Să știe cum a ajuns „deputat“: a lăsat să curgă vale beutura prin cele crișme din cercul său și și a trimis agenții printre oameni să le strice sufletul, ca cel din urmă jidanaș. Printre cei care osteneau din greu a ținea poporul în jurul călugărului, era și un anume Paul Budai, un corteș de meserie din Pesta, care era foarte înfocat sprijinitor „din tot sufletul“ al „luminatului“ mameluc.

Acum cetim prin foi, că naintea tribunalului din cercul VIII din Pesta s'a început zilele astea un interesant proces, ca daraveră rămasă încurcată de pe vremea alegerilor. Și știți, mă rog, cine e pîrîtorul? Dl Budai Paul. Și cine-i pîrîtitul? „Cuviosul“ (?) Mangra! Il pîrește Budai că nu i-a dat încă 1000 de coroane ce i-a făgăduit pentru ca să alerge prin cerc să țină sufletul în alegători pe lingă nesfinția sa!

Budai a dat nainte la tribunal cerere, că să se asculte în pricina asta și domnul Jaszenszky, secretarul din ministerul de interne, cîrmuitorul alegerilor trecute, că știe bine și acest domn de făgădușul ce i-s'a făcut lui Budai, de-o alerga în ajutorul lui Mangra. Judele a și ascultat pe măriașa domnului secretar al ministrului Héderváry, să spue cum a fost numai treaba asta? Dar onorabilul domn secretar s'a lăpădat frumos frumoșel de tot lucru, l'a părăsit aducerea aminte, ci-că nu știe nimic de așa ceva!..

Vedeți de nou, fraților noștri din popor, cine sunt cei-ce să reped ca ulii pe capul vostru în vreme de alegeri, trăgîndu-vă de mînci spre taberele guvenului? Sunt toți simbriași plătiți ai guvernului, oameni fără suflet, care pentru bani să luptă și pentru Anticrist! Și își rid în pumni că voi credeți vorbele lor cumpărate și vă luați turmă neștitoare după ei!..

COLERA

Nu vrea încă să se stingă sămînța ei.

Din Pojon s'a dat știre în 10 Dec. că matrozul (soldatul de corabie) Schmiéd Ferencz de pe corabia Kornenburg, e de vre-o 5 zile bolnav, arătînd semne cu bănuială în boala sa.

Chemat să-l cerceteze doctoru

Dăm de cinste foile noastre

dela Nr. 49 pân' la Anul-Nou

tuturor acelor iubitori de foi, cari nu au încă foile noastre, dar să abonează la ele încă de pe acum pentru anul viitor.

Cel-ce dăză trimite plata la foile noastre pe cel puțin jumătate din anul viitor, primește, începând cu acel număr, din aceste foi toți numarii cîți mai ies în anul de față!

— Rugăm cetiți această știre tuturor cari știu carte în comuna Dvoastră.

Prețul foilor pe anul viitor e următorul:

„LIBERTATEA“ cu toate trei adausele sale: «Foaia Interesantă», «Tovărășia» și cu noua foaie de glume: «Bobîrnaci», pe un an 10 (zece) coroane.

Pentru America 3 dollari.

— Cetitorilor nostri țărani, economi, le dăm și pe viitor cu preț scăzut la: numai 6 cor. pe an, toate 4 foile!

Iar cel-ce abonează pe o singură adresă, sub o legătură, dela 5 rînduri de foi în sus (5 abonamente, ori mai multe), să dau cu numai 5 coroane un rînd de foi. Pentru 5 rînduri de foi, în loc de 30 cor., va da numai 25 cor. pe anul întreg.

— Acei dintre cetitorii nostri țărani, cari nu ar dori a avea și noua foaie «Bobîrnaci», nu sunt siliți a o abona și pe ea. Aceia vor trimite ca și în trecut numai 5 cor. și vor primi celelalte 3 foi numai.

— Rugăm cetiți această veste tuturor știutorilor de carte din comună și le arătați cele 4 foi ce ați primit.

dela stația de corăbii din Gyön-győ, l'a aflat bolnav de coleră. Corabia a fost desinfectată (curățită temeinic cu leacuri) și pusă sub pază. Matrozul e tare rău bolnav.

— Din Rusia de Miază-zi-Apus, provincia Polonă (vecină cu Austria și cu Germania), să scrie, că acolo colera să lățește foarte tare. Comuna polonă Lubelsck s'au polnăvit în o săptămînă 32 de inși și din aceia a murit jumătatea!

Ce-o fi apoi la vară, cînd ea, pe călduri, are putere mare, — singur Dumnezeu știe.

Spre știre.

— Pentru trimitătorii de bani. —

Ne vin dela prea mulți inși bani cu cari nu știm ce să facem, că nu scriu că pe ce-i trimet, pentru foi, pentru Calendare, pentru ceva cărți, sau pe ce Doamne?

Rugăm de nou: tot insul, cînd trimite bani, să scrie pe cuponul mandatului postal (locul nescris, lăsat anume gol la stînga pe boleta cu care să trimit banii), scurt și limpede, că pe ce merg banii. Azi avem bani cu care nu știm ce să facem, dela următorii:

Dela Onacs Pez, K. Kereszin (?)	1 cor. 30 fil.
„ Leleau Mihael, M. Talmaci	2.40
„ Kill Todor, Muszka	4.—
„ Ioan Gildan, Rozsahegy	1.—
„ Avram Postesc, Sassebeșiu	2.—
„ Ioan Popovici, Biertan	2.60
„ Avram Boboc, N.-Tohany (?)	5.—
„ Vila Glutscha Maler Berethal (?)	1.30
„ Onca Stefan, Almaș mare	1.—
„ Lazar Todor, Vașarheiu	1.25
„ Ioan Parăian, nu știu de unde	1.—
„ Petru Opincar, S.-Sebes	—30
„ Stein Leon, Orodi (?)	1.40
„ Teodor Cârbean, M. St. Georgiu	2.—
„ Gr. Cicala, Dragomirești	2.42
„ Alex. Zsan, Heteș	4.—
„ George Catalina, Rîlărbat	2.—
„ Ion Oprean, Cuntă	3.10
„ Todor Trif, S. Vescuş	1.50

— alții încă! Inchipuiți-vă acum floarea din bunii cetitori, cît de năcaz ne e, cînd vedem aci banii și nu știm ce să le trimitem pe ei, și știm că pentru asta cei mai mulți ne bănuiesc, că le-am primit banii și nu vrem să le mai dăm nici marfă, nici banii! Unii ne ceartă

gros în epistolele și chiar pe cei mai mulți i-am provocat prin poșta redacției, să ne scrie, și nu vine nimic!

Unii din aceștia nu capătă ce vor fi așteptînd dela noi, că n'au spus ce să le trimitem, alții că nu scriu bine adresa, alții nici decît.

Unul din America, care nu și-a dat adresa deplin, ne scrie, că ne va pune în foaia „America“ ca pe niște oameni răi!... Dar nici în scrisoarea în care ne amenință nu și-a dat adresa.

Vine altul după 4—5 luni, după jumătate de an, și spune că a tot așteptat foile, și nu i-au venit și cere să le trimitem acum pe toate, — ceace nu să poate, că nu din toți numerii mai avem rămași napoi.

Iacă de ce repetim rugarea: scrieți totdeauna curat și acurat numele, comuna, posta și comitatul. Aceste trei din urmă le dați, pe lîngă românește, și ungurește. Și cu 2—3 cuvinte spuneți limpede pe ce trimiți banii.

Atunci nu va avea nimeni nici un val cu noi. Că noi nu tipărim foile să ni-le ținem nouă, ci să le trimitem la lume și la țară, pe unde să cer.

NOUȚĂȚI

Congregația comitatului Hunedoarei e conchemată pe ziua de 21 Decembrie la Deva.

Di președinte al clubului comitatens românesc, Dr. A. Vlad, roagă prin aceasta pe toți domnii membri să iee parte la congregație și nainte de ședință la o consfătuire în Casina română din Deva.

— Serate arangate de Despărțămîntul Orăștie al „Asociațiunii“. Cu bucurie vestim, că Despărțămîntul Orăștie al Asociațiunii a hotărît, la stăruințele tinerimii din loc, să arangeze un șir de serate literare-muzicale,

cu mici taxe de intrare, în folosul Despărțămîntului.

Cea dintîi serată de acest fel va avea loc Luni în 6/19 Dec. (la Sftul Nicolae), la orele 5½, seara, în localul casinei meseriașilor români (casele „Ardelenei“). Serata va avea loc după următorul program:

1. Directorul Despărțămîntului va deschide serata prin un cuvînt ocazional.

2. Dșoara Eugenia Branga va cînta la pian Ouvertura Operei „Norma“ de V. Bellini.

3. Dl Seb. Bornemisa va ceti o dizertație ocazională.

4. Dșoara Mărioara Vasilca va cînta doina „Bădișor depărțitor“ de Brediceanu, cu acompaniament de violină de dl T. Vulpe.

5. Dl Teodor Vulpe va declama poezia de Vlahuță: „Dormi în pace!“

6. Dșoara Zina Baicu, va cînta la pian idila „O seară la stîncă“ de C. Porumbescu.

7. Dl Teodor Vulpe va cînta la violină „Păcurarul“.

Onoratul public doritor de a avea o oră de plăcută distracție și a folosi privilegiul pentru a da Despărțămîntului Asociațiunii un potrivit ajutor, — să cerceteze aceste producții ce să arangează cu cele mai nobile intenții. Intrarea: 20 fileri de persoană.

Președinta sfîntului Andrei a fost sărbătată la Orăștie și astan în chip frumos, din partea școalei române din loc. Corpul învățătoresc a aranjat sărbărea, ca și în alți ani, cu multă îngrijire și sîrguință. S'a ținut iar în localul azilului, prea mic și neîncăpător, în lipsa unei sale potrivite.

Programul, arătat de noi în numărul trecut al foii, a fost executat dela început pîn' la sfîrșit foarte bine, spre deplina mulțumire a ascultătorilor.

Duioasa cîntare alui Andrei: „Româtime mult cercată“, urmată după deschiderea festivității prin dl inv. director Constantin Baicu, a fost de data asta cîntată de un cor bărbătesc de 12 inși (membri ai corului bisericesc), puternic, superior, plăcînd mult și mișcînd inimile. — Dizertația ocazională a dlui C. Baicu, arătînd rătăcirile celor ce iau prea ușor așezemintele scumpe: biserica și școala, a scos pe sărbătoritul Archiereu Șaguna cu atît mai mare, ca uriaș luptător pentru aceste mari șezăminte sfinte. A fost o lucrare bine chibzuită și cuminte. — O fetiță de școală a declamat drăguț și isteț poezia „Înainte!“ A plăcut mult. — Corul de băieți instruat cu pricepere de dl inv. I. Branga, a cîntat apoi „Un vis la anul nou“ spre plăcere de obște. — Dl Sebastian Bornemisa și-a cetit apoi interesanta dsale dizertație asupra zilelor, cînd fanarioții Greci să Instăpîniseră peste sâraca și mult cercata Țară-Românească și o sugeau și o jăfuiau ca hoții în codru, — pînă-ce s'a ridicat bobotaia de foc a poporului ce

nu mai putea suferi: revoluția lui Tudor Vladimirescu, care, deși înecată în singele propriu ca mai toate revoluțiile, n'a înfriziat a trage după sine zorii unor zile mai bune peste toată țara! A fost o dizertație, dovedind temeinice cunoștințe, cu largi priviri asupra acelor zile triste din istoria neamului, și predată frumos. — Drăguț a declamat o fetiță de școală „Pe o stîncă neagră“, apoi alte trei fetițe, tare istețe, un dialog despre „bună înțelegere“. — Corul de școlari a cîntat apoi mult plăcuta cîntare „Plugari și ostași“ instruați deosebit de reușit prin dl Branga.

Ne-am depărțat tare mulțumiti dela această producție, — dorînd s'o vedem la anul arangeată pe picior mai mare, în sală cuprinzătoare de toți cîți ar cerceta cu drag astfel de serate, cari vădesc o cuminte pietate față de pomenirea unui mare bărbat al bisericii și neamului.

— Membrii „Reuniunii române de cîntări din Orăștie“ sunt rugați a lua parte Duminecă în 18 Decembrie n. în localul casinei române, la adunarea de constituire. Comil.

Frumos cadou de Crăciun! Un foarte potrivit dar de Crăciun este pentru case frunțase prea frumosul „Album de creațiuni în lemn“ edat de dl profesor Demetriu Comșa dela Sibiu. Costă 24 cor. și poate fi procurat dela autor de-adreptul sau dela „Librăria Națională“ din Orăștie. El este o podoabă pentru orice casă de frunte românească!

Moarte. Avem durerea a vesti, că tinerul Cornel Moldovan, culegător-tipograf în Orăștie, mistuit de o crudă boală, și-a dat sufletul în mîinile creatorului în ziua de 8 Dec. n. în mijlocul familiei la Cara (Îngă Cluj), fiind încă în floarea tinereții în etate de 23 ani. El deplin frații Ioan, Victor, Valeriu și Lucreția, unchii: Anania Moldovan și familia, Simion Moldovan, Nic. Racolța com. în Odobești, mătușele: Iuliana Pop n. Racolța, Marița Săbău n. Moldovan și Raveca G drai n. Moldovan. Dumnezeu să l'odichnească cu cei buni ai săi.

Spărgători de biserică. O bandă de mișei a luat zilele trecute pe rînd la spart mai multe biserici din partea de loc dela Orăștie spre Alba-Iulia. În Orăștie au spart în noaptea de 7 spre 8 Dec. biserica gr. or. română. N'au găsit însă ce au căutat, bani, căci la noi banii să duc totdeauna în alt loc în cassa de fer și nu să lasă în biserică.

— Tot atunci au spart și biserica săsească de aci, unde ci-că au aflat vre-o 82 cor.

— De aci, să vede că s'au dus la Alba-Iulia, unde au spart biserica din Lipoveni furînd cele 220 cor. aflătoare în biserică, adunate prin colectă pentru cumpăra-

rea unui prapor. La biserica gr-or. din oraș, au cercat, dar n'au putut-o strica. La cea din Maeri au intrat prin o fereastră, și au dus cele vre-o 3 cor. ce să aflau în altar.

Trebuie să fie o bandă de mișei tare ordinari și cutezători. De prin biserici însă, ei nu iau nimic, decât bani. Cruci, potire, nu le trebuiește, știind că cu acelea ușor pot fi prinși.

La Orăștie au mai spart în același fel înainte cu vre-o 3 ani.

Nu întrelăsa

a cerceta »Librăria Națională« din loc, în care Atelierul de țesături a arangeat o nouă mică expoziție de lucruri de mână, pregătite în acest Atelier. Sunt obiecte admirabile: covoare, tablete, mici coperitori de măsuțe, trăistioare și desăgei admirabili (în locul riticulelor comune de prin prăvălii) și altele. Vor sta expuse încă câteva zile numai. Sunt altfel de vânzare. Foarte potrivite ca daruri fine de sărbătorii

Un soldat marinar, chinuit de moarte. Din Berlin se scrie: Judecătoria militară a marinarilor a judecat zilele acestea la 7 ani temniță și degradare pe mașinistul de corabie Wroshke, de asemenea și pe submașinistul, pentru că aceștia au chinuit până ce s'a dat sufletul pe un marinar, o răgută — ce abia de vre-o câteva săptămâni îmbrăca-se mondurul de marină. Mașinistul silise adecă pe bietul fecior, ca acesta să se bage în cazanul corăbiei și să curețe cazanul când era încă ferbinte, după ce abia 20 de minute stătu-se cazanul fără foc. Soldatul la început a ascultat porunca, s'a băgat în cazan. N'a putut însă suporta arsurile și voia să iasă.

Atunci mașinistul stînd la gura cazanului cu o rudă de fier tot întruna împingea napoi pe sărmanul ficior, ce cu lacrimi în ochi și zberînd ca din gura șarpelui să acăța de pereții cazanului, ca să scape din iadul cel de foc. L'a mai lovit și în cap cu ruda, până dela o vreme soldatul, amețit de loviturile și durerile chinuitoare, a rămas în cazan fără simțire, ca mort. Dar nu murise încă. A mai trăit marinarul până în cealaltă zi.

Ce suflet pot avea unii oameni!

„Neamul Românesc“, bineîngrijita foaie politică și literară a dlui Nicolae Jorga, prof. univ. se află de vânzare la »Librăria Națională« a dlui Sebastian Bornemisa din Orăștie. Prețul unui exemplar 15 bani. Numerii »Pentru popor« (foaie populară), numai 8 bani.

Și-a omorît copiii. De multe ori cetim prin foi că cutare tată cap al unei număroase familii ce trăea în mizerie, și-a omorît copiii și nevasta, fiindu-i milă de ei a-i mai vedea suferind și flămânzind.

Prin căsăliile celor săraci își seceră mai adesea mizeria, jertfele, despre cei în stare mai bună nu să aud decât omoruri din buיעie, din dragoste ori alte ca acestea.

Și totuși despre o faptă înfiorătoare, săvîrșită la casa unui om ce, după judecata lumii, putea fi îndestulit cu soartea, nu cunoștea lipsurile și trăia viață casnică fericită, cetim acum de curînd în foile din Viena.

Nevasta unui căpitan de acolo cu numele Carol Popp, cînd bărbatul seu nu era acasă, și-a împușcat amîndoi copilașii, unul de 4, celalalt de 6 ani, dîndu-și pe urmă și șieși glonț. Că ce-a fost pricina tristei întîmplări, lumea zadarnic să întreabă. Rudeniile cred că mama nenorocită și-ar fi pierdut pe o clipă mințile, și în starea aceea s'a împușcat copiii, căci alt năcaz în casa căpitanului nu să știa să fie.

Cel mai cuminte dar

de Crăciun sau de Anul-Nou

este, fără îndoială: una două ori mai multe cărți alese de cetit, cari, pe lîngă că te fac să petreaci cîteva clipe plăcute, să-ți lase și o îmbogățire a minții cu noue cunoștințe.

În loc de jucării fără preț și cu traiu de două trei zile, fiecare părinte român face lucru de o mie de ori mai cuminte, lăsînd să-și aducă ingerul copilului său, ori rudei cutare, o carte două potrivită. »Librăria Națională« din Orăștie alege însași nimerit, cărți de daruri pentru sărbători, la ori-cine care i-se adresează. Să scrie fiecare: Trimit 2 cor. 3 cor. 5 cor. ori 10, care după puțința sa, de cari să-mi trimiți cărți pentru cutare ori cutare! Să spună de e copil ori fată și de ce vîrstă, căruia vrea să-i facă darul, și dl S. Bornemisa îi va alege însuși, cele mai potrivite cărți pentru fiecare. Scrie ce ai dori mai ales: Poezii, nuvele, glume, poezii populare, teatru sau ce?

La prețul cărților, să se pună și 20—30 bani de postă. Cei-ce cer mai multe cărți, cari trec peste greutate de 1 kilogram, pot trimite numai prețul cărților, și li-se trimite în pachet nefrancaț, și-și vor plăti posta la scoatere.

Cererile să se facă de vreme că, de nu s'ar găsi cartea dorită, să aibă timp a o procura încă.

Dar pentru biserică. Ni-se scrie din Prostee-mare: Ioan Oprea din comuna noastră, care de 2 ani de zile e dus la America, cunoscînd sărăcia și lipsurile noastre a celor rămași acasă, a binevoit a ne trimite din al său 450 cor. pentru cumpărarea unui clopot pe seama bisericeii. Dumnezeu să-i răsplătească binefacerea, iar noi sătenii mulțumim și pe această cale consăteanului nostru, pentru frumosul dar. Ioan Haisea, inv.

Gendarmul sub pat. Grădinarul grofului Almány din Kékkő a înștiințat zilele aceste gendarmeriei de acolo, că cineva aproape de o săptămână, în fiecare sară cînd el nu e acasă, cu o chee streină ori poate pe fereastră cumva să bagă la el în casă și în fură din bani. Nu-i ia banii toți, dar așa cam pe jumătate totdeauna lipsește din ei. Sargentul a trimis îndată ce s'a

făcut sară, un gendarm la casa grădinarului ca doară dă de urma hoțului. Cît ce-a sosit, gendarmul s'a închis în casă, și apoi s'a băgat sub pat, pîndînd și așteptînd de acolo, venirea hoțului. Grădinarul plecase de acasă. Era punct la șapte ore, cînd iată că cineva cu o scrițăire ușoară întoarce cheia în zarul ușei. Ușa se deschide, iar umbra ce trecuse tîptil, fără zgomot pragul, își îndreaptă acum pașii spre dulapul în care își ținea omul banii. Deschide dulapul, — să aude zîngăitul banilor de argint... În clipa aceasta sare gendarmul de sub pat, și hoțu-i prins, li pune sulita în pept și cu degetul pe cocoș silește hoțul să se deie prins. Era vecinul grădinarului.

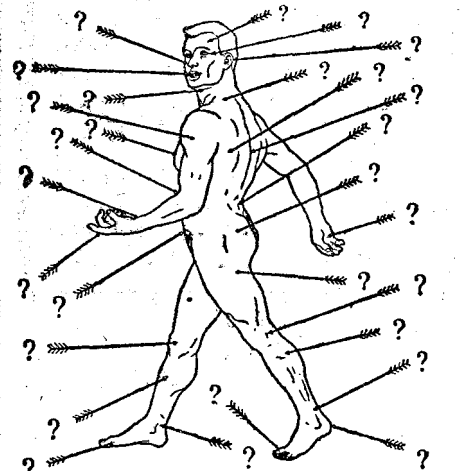
Femele Chineze n'au nume. O foarte interesantă mărturisire a făcut zilele acestea năntea matriculantului din Pesta, un chinez, ce venise acolo, ca să-și lege viața de-o nemțoaică, aleasa inimii sale!

- Cum te cheamă?
 - Ceng Der Dșai.
 - Unde te-ai născut?
 - În ținutul Pecil din China, la 1889.
 - În ce oraș?
 - Asta n'o știu.
 - Numele tatălui?
 - Ceng-Li-Sam.
 - Cum cheamă pe mama Diale?
 - Nu știu. N'am cunoscut pe mama; dar și de altcum, la noi în China femeile n'au nume!
- Șeada lume prin China aceea.

Să apropie Crăciunul și cel mai bun dar de Crăciun pentru omul bolnav e să se facă sănătos. Să știe că izvorul celor mai multe brale e sistemul de nervi slăbit. Astfel de suferinzi cetească cartea »Despre vindecarea electrică«, pe care o trimite la cerere gratis Inst. medical »Electro Vitalizer« din Pesta IV. Semmelweis n. 4 telefon 51.

Te săgetează?

(Ai dureri?)

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbie de nervi, junghiuiri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, dureri de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gt și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele »Feller«. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumca folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgirciuiri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amorțeală, rigăceli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa

Eugen V. Feller, apotecar Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab.)

POȘTA REDACȚIEI

S. B. în Reșița. Nu ne sput că în a cul slujbă ai fost cînd te-a ajuns nenorocirea? În a unei societăți ori a statului? Fost'ai asigurat contra nenorocirii ori ba? întreabă la un avocat de acolo, și vei afla de ai drept la ceva despăgubire ori ba.

Teodor Trif, Vojcuș. Pe ce ai trimis 1 cor. 50 fl.? Scrie-ne.
I. Oprean, Cunța. Cele trei cor. 10 fl. pe ce sunt trimise!

Rămas bun.

Tuturor acelor pretini și buni cunoscuți, dela cari, din privilegiul îndepărtării mele din Cugir, nu mi-am putut lua un rămas bun, le zic pe calea aceasta un din inimă izvorit: Dumnezeu cu voi!

Cugir, 14/XII 1910.
(930) 1—1 Iosif Balázs
farmacist.

Atențiune!

— Ofert de căsătorie. —

Un tinăr de 25 ani, comerciant, de modă și manufactură, la oraș, om inteligent, dorește a să căsătorie cu o dșoară din familie bună care să aibă 10—15 mii floreni bani.

Prăvălia din vorbă merge foarte bine, face învîrtire de 95.000 cor. pe an. Amănunte mai pe larg, să vor da în scrisoare.

Reflectantele să trimită scrisorile lor la redacție sub »Comerciant modern« de unde să vor trimite tinerului. (933) 1—3.

Anunț de esarîndare.

Bunul comasat din Bucurdea grinoasă aparținător fondului Bazilitan, administrat de Veneratul Corzistor Metropolitan din Blaj, să va da în arîndă pe calea licitațiunei publice împreună cu bunul aceluiaș fond din comuna învecinată Tîr, numit »Luna mare«, pe 9 ani succesivi, dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1920.

Bunurile sus amintite constau din intravilan corăspunzător și în total din 1279 jugăre cat. 360 orgii arător, fînaț, cositor, și pășune.

Licitatiunea publicată să va ținea în Blaj, la 29 Decembrie a. c. la 10 oare a. m. în cancelaria advocațială din curtea metropolitană.

Prețul de strigare va fi 20.000 coroane, sub care preț de arîndă bunul nu să va esarînda.

Condițiunile de esarîndare să pot vedea în cancelaria subscrisului.

Cei ce doresc a lua parte la licitație sunt datori a depune un vadiu de 2000 coroane în bani gata ori în hirtii de valoare, notate la bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până la acel termin, să vor lua numai atunci în considerare, dacă să vor face, pe lîngă accluderea vadiului amintit și pe lîngă declarațiunea, că oferentul cunoaște condițiunile de esarîndare.

Blaj la 10 Decembrie 1910.
(924) 1—2 Dr. Iuliu Mantu,
advocat arhiepiscopan.

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief acesta două cuvînte

Respinge tablete notade, fără presarea asta, că-s falsificări!

Ți-e dragă sănătatea?

Atunci trebuie să știi că vestitele

PURGO-BAYER

sunt singurele tablete ideale și nestrictoase

(746) oloase de mînat. 11—20

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief acesta două cuvînte.

Respinge tablete notade, fără presarea asta, că-s falsificări!

Nr. 1173-1910. (928) 1-2

Publicațiune de licitațiune minuendă.

Primăria comunală Vinerea (Felenyér) dă în întreprindere prin licitațiune publică minuendă, verbală și în scris, *clădirea caselor comunale*, care licitațiune să va ținea în *9 Ianuarie 1911 la 9 ore a. m.*, în cancelaria comunală din Vinerea (Felenyér).

Prețul de strigare e 25.243 cor. 37 fil., dela care sumă 10% sunt a se depune ca vadiu. Vadiul să poate depune și în hirtii de valoare corespunzătoare sau acții.

Condițiunile specificate să pot vedea în cancelaria comunală a comunei Vinerea, în oarele oficioase ori-și când.

Primăria comunală.

A. Herlea m. p., D. Herlea m. p., not com. primar.

Un cancelist notarial

cu praxă bună, bine priceput în treburi de cancelarie, — caută aplicare. Adresa o dă Administrația foii. (915) 1-2

Căsătorie.

O domnișoară de 20 ani, crescută casnic, foarte harnică și pricepută, având și zestre mai modestă, în lipsa de cunoștință, caută cunoștință pe calea aceasta. Foarte potrivită pentru un negustor, meserias bun, învățator, ori proprietar. Adresa o dă administrația foii. (932) 1-3

Adjunct notarial.

La subscrisul află momentană aplicare un *adjunct notarial* cu scrisoare frumoasă. Plata dela comune 600 cor. ca vicematriculant 120 cor. și dela subscrisul conform înțeleșului, o remunerație oareșcare anuală.

Olaktyukos (u. p. Alsókomána) la 12 Decembrie 1910.

George Taflan m. p. notar cercual. (927) 1-2

„Város-major Szanatorium“ și „HYDROTHERAPIE“

26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă.

Telefon 88-90.

Birou central; stabiliment medical: Budapest, Ferenczkörút 29. n. a 8-9; d. a. 3-5.

Director-șef:

Dr. Cosmutza.

(884) 6-

Căsătorie.

Un tinar comerciant de 25 ani într-o comună mare și frumoasă, cu piață de săptămână, și tîrg de țară, stăpîn pe o avere de 30.000 cor. fără nici o datorie, avînd Prăvălie și Crișmă cu o învîrtire foarte mare, aducînd anual venit curat de 8000 cor, din cauza că e singur arborî cît de curînd cunoștința unei soare ce are plăcere la comerț, cu o zestre de 8000 până la 12.000 coroane, care i-se vor asigura. Relectantele a să adresa sub titlul „Tînarul comerciant“ la Administrația „Libertatea“. (929) 1-3

Aviz!

- Holde de vînzare, în Orăștie. -

Unsprezece holde de arătură de prima clasă, **să vînd din mână liberă!**

Nu-ș departe de oraș. Să vînd într-una sau și cite o holdă. Că cine vinde?, să află dela administrația acestei foi. (914) 3-3

Noutate!

Lecithin-Cognac-ul

în urma puterii sale hrănitoare, e cognac vindecător de prima calitate, întăritor!

Cognacul-Lecithin are un efect minunat la persoane rămase napoi în desvoltare, atît la copii cît și la juni, dar mai ales la reconvalescenți (oamenii trecuți peste o boală și acum sub intrămare), — căci puterea lor scăzută, după scurtă întrebuintare a Cognacului-Lecithin, le revine cu desăvîrsire, — pentru ceea-ce și medicii îl recomandă tare.

(915) Locuri de vînzare: 8-10

— În *Orăștie*: la firma *Jurkovits*. — Pentru ținutul *Dobrei*: la firma *Komloșy* și la *Frații Musteș*, prăvălii mixte. — În *Dicioșinmartin*: prăvălia *D. Boilă*.

(923) Nu cumpăra 1-20

nimic altceva contra

TUSEI,

contra răgușelei, oatarului și flegmei, a tusei cu zgîrciuri și a celei măgărești,

deci gustoasele

CARAMELE DE PEPT alui

KAISER

cu chipul alor 3 brazi.

5900 atestate autenticate de not. public dela medici și privați, despre succesul cel sigur.

Pachetul cu 20 și 40 fil. Doza 60 fil.

Să capătă în *Orăștie* la apotecarul *O Demeter* și la *J Graffus*.

Anunț.

Institutul „PROGRESUL“ din *Ilia mur.*, are în comuna *Ilia-Murășană* (Marosillye) în curtea institutului 220 cară

nutreț de trifoi

și 10 cară nutreț de **fin,** de vînzare.

Doritorii de cumpărare să se adreseze susnumitului institut.

(920) 2-4. Direcțiunea.

Atențiune!

Să atrage atențiunea asupra noului depozit de spirit din *Orăștie*, — unde să poate capăta cel mai ieftin și nefalsificat Spirit, precum și Licuieruri, Vinuri, în detail și în mare! (944) 11-12

Fritz Chrestel în *Orăștie*, Piața poliției.

N. MARGEL orologier, giuvaergiu și opticar în ORĂȘTIE, Piața-mare.

Recomandă magazinul său bogat provăzut cu tot felul de **giuvaere de aur și argint**

precum și

oroloage de buzunar, de aur și argint, și oroloage de părete și pendule:

!! Foarte potrivite cadouri de Crăciun și Anul-nou !!

Reparaturi primește pe lîngă garanță și le execută repede!

(922)

1-5

„MUGURUL“

însotire economică comerețială, Elisabetopol (Erszékötör) (Kisküküllő vm.)

!! Altoi de viie !!

Calitate distinsă pe lîngă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină, — de vînzare la

însotirea economică „Mugurul“: Elisabetopol: comerețială: „Mugurul“ (Erszékötör, Kisküküllő vm.)

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane!

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă! La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni — **plătire pe 10 ani cu 7%.**

La cerere preț curent și instrucțiune gratis și franco. Însotirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școalei de altoi. (906) 4-12

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormîntări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:

ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormîntări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provincia!

Depozit de **mobile colorate**, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!

— Scaune din renumita fabrică „THONET“: **SERVICIU ACURAT ȘI SOLID!** (696) 17-20

Căsătorie.

— Un tiner serios. —

Sunt comerciant în tovărășie cu un companist. Avem o prăvălie foarte frumoasă și buuă românească. Orășelul unde ne-am așezat e orășel frumos cu jur foarte mare. Prăvălia e în cel mai bun loc, și în jur cea mai vestită. În prăvălie am băgat capital 4000 coroane.

Voind a mă căsătorii, aș căuta o fată de Român din familie bună, și de casnică avînd zestru dela 15 mii până la 20.000 coroane. Dacă iar afla nainte de a face cunoștință, bucuros trimet poza mea. Ofertele să se trimită la Administrația „Libertății“, care păstrînd tot secretul, le înaintează la anunțant. (902) 3-3

Pește sărat de tot soiul, din magazinele băncei de credit din Brașov, trimite cu posta sau cale ferată cu prețurile cele mai ieftine, primind arună sau cu rambursă, (899) 6-10

Josef Huttmann, Brașov.

E important pentru dame

să citească acest anunț!

În prăvălia de modă pentru dame alui

MATEI WEINER

Budapesta VI. Andrassy u. 3. să aranjează din 15 Nov. până în 24 Dec. un mare

tîrg de Crăciun

pe lîngă prețuri neobișnuit de ieftine! Vin la vînzare:

- Flanel de sport, calit. bună acum 17½-19½
 - Flanel englezesc, col. închis acum 29 cr.
 - Barchin stînor, mod. nouă turcești acum 35 cr.
 - Levantin (creton) bun de spălat, 200 modele acum 19-29 cr. și mai sus.
 - Dolaino de spălat, modele clasice acum 23-27 cr. și mai sus.
 - Mătasă de haină, pînză, în toate colorile acum 39-55 cr.
 - Camgarn, țesătură mărgea și diagonală 120 cm. lat, toate colorile, acum 49-58 cr. și mai sus.
 - Portav pt. femeie, col. negre, 120 cm. lat, acum 49-55 cr. și mai sus.
 - Stofă de costum, de Zselna, model englez, 136 cm. lat, năuto cu 3 r. acum 1.75-2 cr.
 - Cotofea, noutăți pt. costume, trason și bluze acum 65 75 și 98 cr.
- La cerere trimît mostre franco și în provincia. La comandă de peste 20 cor. merge franco. (911) 4-5

! Replantați-vă viile cu altoi dela firma română !

(890) Societatea pe acții 6-14

H O L A N D E Z Ă

pentru asigurări asupra vieții
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

în **AMSTERDAM.**

Direcțiunea pentru Ungaria: Budapesta, Palatul propriu,
„Hollandi udvar“ VIII., Ūllői-ut 4,
La finea anului 1909 avea sume asigurate peste
358 milioane coroane!

Suma totală a rezervei de premii: 107 mil. 216.324-96 K.
A plătit asiguraților până acum: 96 mil. 370.016-33 K.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria în
Budapesta și Reprezentanții Societății din țara întreagă, precum și

Dirigența pentru Ardeal: **Agentura pentru Sebeșul-săsesc**
(Szászsebes) — și jur:

Fritz Prediger iun. **IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,**
Brașov, Str. neagră 14. **Invățători în Sebeșul-săsesc.**

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu reanume universal lifeste
rează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și de benzin
LOCOMOBILE oleu brut
gaz și
gaz sugativ.

Lucrarea cea mai | Prefuri ieftine. Plăți
ieftină, mai sigu- | favorabile. Garanție
ră, neconturbată! | în toată prvința!

841 Reprezentanț general: 13-26
Victor Korányi Budapest
VI, Liszt Ferenc-tér 9.
Telefon 64-64.

Birou de informații.

Cunoscind multe lipsuri ale publi-
cului românesc din provincie, m'am
hotărât să deschid în **Budapesta**
Birou de informație și
Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la
ministri și alte sururi, ori-ce informații comer-
ciale și în general în ori-ce cauză, dau în res-
timp de 2-3 zile ori-și-cui, rezolvind toate căs-
titele în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vor-
besc în persoană cu referențul cauzei
și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comer-
ciale și comande.

Prefuri moderate, serviciu prompt,
informații detaliate. (904) 4-5
La avis aștept la gară.
L. OLARIU,
Budapest, Lajos utca 141 III/19.

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit alui **Preț moderat!**

DUMITRU MARTIN, Orăștie, Strada Cetății
măestru măsur (Casa proprie)

unde să pregătesc numai lucruri
bune, pentru edificii: uși, ferestri,
padimentări, arangiamente interne
pentru biserici, școli, prăvălii etc.,
mobile, și ori-ce alte lucruri ce
aparțin branșei acesteia.

(77) **PRIMEȘTE ȘI ÎNVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT!** 15-15

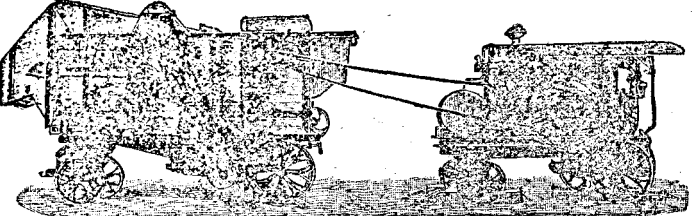
Succese surprinzătoare

să ajung prin lecuirea sistematică cu electricitate.
Zilnic crește numărul aderenților acestui puternic
mod de vindecare naturală, și mai ales astfel de
persoane spun laude despre efectul cel acuzi de
nelăchipt, cari altfel nu-și mai găseau lecuirea.
— Cel-ce are motiv a nu fi mulțumit cu sănătatea
sau care să luptă cu slăbice înainte de vreme, să ne
cercetez, sau pomenind de foia aceasta în cara ce-
tește, să ne scrie și îndată capătă gratis cartea:

„Vindecarea Electrică Modernă“

(925) dela 1-2
Institutul de ordine medicală
„Electro-Vitalizer“
Budapesta, IV., Semmelweis u. 4. félem. 51.

In atelierul de **EUGEN NICOLA** din **BLAJ**
mașini alui (Balázsfalva)
să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice.
Să află în depozit totdeauna gata, cele mai renumite motoare
de benzin, locomobile și garnituri pentru îmblățit cu
motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz
sugativ. Mori de măcinat, — cu un cuvint tot felul de mașini eco-
nomice! — Să vind cu prețuri moderate, și condițiuni de plată
favorabile, în rate. Cea mai mare garanță!

— Pentru răspindirea mo-
toarelor mele, primesc
și schimb mașinile de
vapor! Cel-ce doresc a-și
cumpăra ori-și-ce fel de
mașini, să se adreseze
cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

Deslușiri și informațiuni să dau gratis!
Catalog franco și gratis! (913) 3-10 Spriginiți industria română!

(905) **ANUNȚ.** 4-6

Vită altoită de tot felul
de soiuri;
foarte bine lucrată și desvol-
tată să vinde cu prețuri ieftine
la școala de viierit alui
Nicolae Bojiția,
Szászsebes, strada Tăului nr. 12.

Mare surprindere!

Ocazie defelul acesta numai ai în viață!
600 de obiecte numai cu 4-20 K.

1 orologiu de precizie aurit, cu
lanț, pentru care să dă garanță de
3 ani, o cravată elegantă, de mă-
tasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit
inel pentru bărbați, cu peatră scumpă
imitată, 1 garnitură de podobe fe-
meiești elegante, 1 frumos collier
de margaritare orientale, podobe
femeiești la modă, cu copcii libere,
2 brațare elegante, 1 păreche de
cercei frumoși cu copcii libere, 1
minunată oglindă de buzunar pentru
toaletă, 1 portofel de piele, 1 păre-
che de botoni pentru manjete din
aur double de 3 grade, cu copcii
libere, 1 foarte elegant album pen-
tru ilustrate, cu cele mai frumoase
regiuni ale lumii, 3 obiecte comice,
bune de distracție pentru tineri
și bătrni de opotrivă, 1 carte prac-
tică pentru corespondență de dra-
goste între dame și domni, 20 de
obiecte de corespondență și mai
mult de 500 de obiecte necesare
într-o casă. — Toate acestea, cu
toate că ceasul singur plătește
suma aceasta de bani, se pot că-
păta numai pentru **4 cor. 20 fl.**
Obiectele să trimit cu rambursă,
ori cu trimiterea înainte a banilor
pe adresa: (531) 1-1
Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.
N. B. Cine comandă 2 pachete, ca-
păta rabat un briciu englez prima. Pentru
cel necorăspunzător, banii se retrimit

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit
numai de curind, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are
mare efect asupra bolilor de: *vime, umflături, buboale, cocitură, sugel, bubă-vinată*
apoi la *tăieturi de săcure ori de cuțit, la durere de spate și de picioare, chiar și*
celuice cade de-i vinește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!

Leacul folosit *vindecă ori-și-ce boală de acestea.* — Dacă morbul e mai vechiu
coace fără nici o durere, spărgind rana și trăgind puroiul (coptura) și rămîne
omul sănătos! — *Folosește și la morburile învechite!* — *Și la ARSURI!*

Leacul e folositor și pentru *animalele domestice* rănite, de aceea e bine ca la
nimeni să nu lipsească din casă acest leac pentru cazuri de *îmbolnăviri*, leacul să poate pă-
tra dela *10-20 ani fără a să strica.*

Acest medicament (leac) nu să află spre vânzare în nici o farmacie, ci
să pregătește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau
la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut! — Ca să poată procura ori-
și-cine, am redus (scăzut) prețul. Portul postal deasemenea îl plătesc cînd expeliez comanda.

Acest medicament (o ruddă de 10 cm. lungă) costă numai 1 cor. 50 fleri.
Două ruzi 2 coroane 50 fleri. (918)

Adresați-Vă cu încredere la
Romul Budou-Deleanu,
în Sibiu-Nagyszobon
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Dați adresa corect: numele, caracterul și comitatul. Acest leac e controlat și de medic, constatînd că e bun.

Preț ieftin, vindecare sigură!

Constantin Șandru